

Klaus Regling Kathimerini interview (Greek version)

[View PDF](#)

25/09/2022

Interviews

ESM

Συνέντευξη με τον Κλάους Ρέγκλινγκ, Διευθύνων Σύμβουλος ΕΜΣ

Δημοσιεύτηκε στην Καθημερινή

Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 2022, δημοσιεύτηκε στις 25 Σεπτεμβρίου 2022

Δημοσιογράφος: Ειρήνη Χρυσολωρά

Αρχική γλώσσα: Αγγλικά

-Τον περασμένο μήνα η Ελλάδα βγήκε από το καθεστώς της ενισχυμένης εποπτείας. Μετά από όλα αυτά τα χρόνια, πόσο έτοιμη είναι να επιστρέψει στην κανονικότητα όπως οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες; Ποια θεωρείτε ότι ήταν τα κυριότερα επιτεύγματα και που υπάρχουν ακόμα καθυστερήσεις;

Το ταξίδι ήταν μακρύ. Μακρύτερο απ' ότι έπρεπε να είναι. Και επώδυνο για τον πληθυσμό. Έπρεπε να αντιμετωπιστούν σοβαρά προβλήματα, κατά την περίοδο προσαρμογής. Η ανταγωνιστικότητα είχε χαθεί, το δημοσιονομικό και το εμπορικό έλλειμμα ήταν πολύ μεγάλα και έπρεπε να διορθωθούν. Όμως, η Ελλάδα πέτυχε. Αφότου τελείωσε το πρόγραμμα στήριξης, η οικονομική επίδοση της Ελλάδας ήταν καλύτερη από το μέσο όρο της ευρωζώνης, παρομοίως με τις άλλες χώρες που δανείστηκαν από τον EFSF και τον ESM. Μέσα από τις δυσκολίες προχωρήσαμε χωρίς να ξεχάσουμε αυτό που ήταν σημαντικό: τη δημιουργία ενός βιώσιμου μέλλοντος με ευημερία για τον ελληνικό λαό.

Φυσικά, ακόμη και μετά την ενισχυμένη εποπτεία, είναι σημαντικό να συνεχιστούν

οι μεταρρυθμίσεις. Κι αυτό ισχύει για κάθε χώρα. Για την Ελλάδα είναι σαφές ότι η υιοθέτηση συνετής δημοσιονομικής πολιτικής θα είναι σημαντική για το μέλλον. Ο πρωθυπουργός - τον οποίο συνάντησα για τελευταία φορά υπό την παρούσα ιδιότητά μου- επιβεβαίωσε ότι το πρωτογενές ισοζύγιο θα επιστρέψει σε πλεόνασμα τον επόμενο χρόνο. Αυτό είναι σημαντικό δεδομένου του υψηλού δημόσιου χρέους αλλά και της σημασίας για το μέλλον του στόχου να επιστρέψει η Ελλάδα του χρόνου σε επενδυτική βαθμίδα.

- Αυτή θα ήταν η βασική σας συμβουλή στην κυβέρνηση;

Είναι ένα σημαντικό σημείο. Φυσικά υπάρχουν και άλλα που πρέπει να γίνουν και τα οποία βρίσκονται στην ατζέντα της Κυβέρνησης. Οι Ελληνικές τράπεζες έχουν κάνει πολλά, αλλά πρέπει να συνεχίσουν να μειώνουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια τους. Πρέπει να καταστούν οι ισχυρότερες, ώστε να υποστηρίξουν την οικονομική ανάπτυξη παρέχοντας πιστώσεις.

Οι κρατικές επιχειρήσεις πρέπει να συνεχίσουν να μεταρρυθμίζονται για να γίνουν πιο παραγωγικές. Η Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας παίζει ένα σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό. Οι διαδικασίες πτώχευσης πρέπει να εφαρμοστούν καλά.

Η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης είναι επίσης σημαντική. Αν οι ξένοι επενδυτές πειστούν ότι το σύστημα Δικαιοσύνης λειτουργεί καλά, η Ελλάδα θα καταστεί πιο ελκυστική για αυτούς ως προορισμός επενδύσεων.

- Πιστεύετε ότι η επενδυτική βαθμίδα μπορεί να επιτευχθεί σύντομα;

Δεν μπορώ να μιλήσω εκ μέρους των οίκων αξιολόγησης, αλλά γνωρίζουμε από τις εκθέσεις τους και από τις επαφές μαζί τους ότι η δημοσιονομική κατάσταση είναι σημαντική για αυτούς, καθώς πρέπει να σταθμίσουν κατά πόσον το χρέος είναι βιώσιμο. Εξετάζουν τη δημοσιονομική πορεία, και την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, γιατί αυτοί οι παράγοντες ενισχύουν την αναπτυξιακή δυναμική μακροπρόθεσμα. Και αυτή είναι αποφασιστικός παράγοντας για την αξιολόγηση της βιωσιμότητας του χρέους.

Υπάρχει ίσως πιθανότητα να επιτύχει η Ελλάδα την επενδυτική βαθμίδα τον επόμενο χρόνο. Ωστόσο, αυτό εξαρτάται επίσης από την εξέλιξη των εγχώριων και των διεθνών παραγόντων.

- Πιστεύετε ότι οι οίκοι θα περιμένουν για μία τέτοια απόφαση μετά τις εκλογές; Η πολιτική σταθερότητα είναι σημαντικός παράγων για αυτούς;

Αυτός είναι επίσης ένας σημαντικός παράγοντας. Αλλά , πάλι, δεν μπορώ να πω ποτέ ακριβώς θα δράσουν και δεν θα δράσουν όλοι ταυτόχρονα.

-Ανησυχείτε ότι η Ελλάδα ίσως βρεθεί σε δύσκολη θέση ξανά καθώς η άνοδος των επιτοκίων θα μπορούσε να εκτροχιάσει την βιωσιμότητα του χρέους της;

Όχι για τα επόμενα χρόνια, επειδή η Ελλάδα έχει μεν το υψηλότερο ποσοστό χρέους στην Ευρώπη, αλλά πάνω από το μισό της χρέος διακρατείται από δημόσιους πιστωτές και ιδίως τον EFSF και τον ESM. Ως εκ τούτου ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού χρέους έχει μεγάλες περιόδους ωρίμανσης και πολύ χαμηλά επιτόκια. Για αυτό και το επιτοκιακό βάρος αυτού του χρέους είναι σχετικά χαμηλό. Επιπλέον, το 2018 λάβαμε μέτρα για να προστατεύσουμε την Ελλάδα από μελλοντικές αυξήσεις επιτοκίων. Ενα συγκεκριμένο τμήμα του χρέους έχει σταθερά επιτόκια , που ως εκ τούτου δεν επηρεάζεται από τις αυξήσεις στα επιτόκια της αγοράς. Το πιο σημαντικό, επομένως, είναι να συνεχίσει η Ελλάδα μία συνετή, υγιή δημοσιονομική πολιτική και να εφαρμόσει τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις για να διασφαλίσει μία εύρωστη οικονομική ανάπτυξη κι ένα αποτελεσματικό οικονομικό περιβάλλον. Αυτοί είναι οι αποφασιστικοί παράγοντες , περισσότερο από τη σύσφιξη των νομισματικών συνθηκών.

-Συνολικά από την εμπειρία σας θα λέγατε ότι έγινε καλή δουλειά στην Ελλάδα ότι βγήκε κάτι καλό απ' όλα αυτά; Μετανιώνετε για κάτι;

Ο βασικός στόχος να κρατηθεί η Ελλάδα μέσα στην ευρωζώνη επετεύχθη. Και αυτό ήταν ένα πολύ καλό αποτέλεσμα Φτάσαμε πολύ κοντά στο Grexit το 2015. Όταν υποστήριξα δημοσίως τότε , ότι το τρίτο πρόγραμμα της Ελλάδας θα μπορούσε να δουλέψει, λίγοι με πίστεψαν. Αλλά δούλεψε. Η αποχώρηση από την ευρωζώνη θα ήταν μία πραγματική οικονομική καταστροφή για την Ελληνική οικονομία Και για τον ελληνικό λαό. Θα ήταν επίσης μία πολιτική καταστροφή για την Ευρώπη, όχι μόνο για την Ελλάδα. Θα είχε αλλάξει τη φύση της νομισματικής Ένωσης. Κάτι τέτοιο θα μας είχε καταστήσει ασθενέστερους διεθνώς, από οικονομική αλλά και πολιτική άποψη. Μαζί, είμαστε πιο δυνατοί.

- Θα κάνατε κάτι διαφορετικά εάν αρχίζετε πάλι από την αρχή;

Δεν ήμασταν προετοιμασμένοι για την κρίση του ευρώ. Όταν μαθαίνεις στην πράξη, υπάρχουν πράγματα που εκ των υστέρων βλέπεις ότι θα μπορούσαν να είχαν γίνει διαφορετικά. Πολλοί παρατηρητές σήμερα συμφωνούν ότι η αναδιάρθρωση

του χρέους το 2012 θα έπρεπε να έχει γίνει νωρίτερα. Αλλά τότε δεν είχαμε ακόμα τους μηχανισμούς. Ήταν η πρώτη φορά που συνέβαινε κάτι τέτοιο σε μία νομισματική ένωση. Ζούσαμε στιγμές άνευ προηγουμένου.

Σήμερα είμαστε πολύ καλύτερα προετοιμασμένοι. Και στον ESM παίρνουμε πολύ στα σοβαρά τα μαθήματα που μάθαμε. Εργαζόμαστε συνεχώς για τη βελτίωση των γνώσεων μας και της ετοιμότητας μας.

-Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης είναι υπό αναθεώρηση. Ποιες θα έπρεπε να είναι οι βασικές αρχές του νέου Συμφώνου;

Το πιο σημαντικό πράγμα που πρέπει να θυμόμαστε είναι ότι χρειαζόμαστε ένα μηχανισμό συντονισμού των δημοσιονομικών πολιτικών στη νομισματική Ένωση. Έχουμε μία κεντρική νομισματική πολιτική, αλλά μία αποκεντρωμένη δημοσιονομική πολιτική, η οποία πρέπει να συντονίζεται. Αυτό πρέπει να γίνει με αποτελεσματικό τρόπο, δεν πρέπει να είναι υπερβολικά περίπλοκο. Αυτό είναι ένα από τα προβλήματα του υφιστάμενου Συμφώνου. Έχει καταστεί τόσο περίπλοκο, ώστε πολλοί δεν καταλαβαίνουν πώς λαμβάνονται συγκεκριμένες αποφάσεις και αυτό δεν είναι καλό για την αξιοπιστία στα εθνικά κοινοβούλια και τις χρηματοπιστωτικές αγορές. Το Σύμφωνο πρέπει να είναι απλούστερο, πιο κατανοητό και να παραμείνει πιστό στο βασικό του στόχο: τη διατήρηση της βιωσιμότητας του χρέους σε όλα τα κράτη μέλη.

-Ανησυχείτε ότι η Ευρώπη θα έχει ύφεση σύντομα;

Η κατάσταση δεν είναι εύκολη. Οι περισσότεροι οικονομολόγοι προβλέπουν ότι τα επόμενα δύο με τρία τρίμηνα θα έχουμε αρνητικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Μερικοί παρατηρητές, κυρίως στις αγορές, προειδοποιούν ότι ίσως έχουμε ύφεση όλο το 2023. Αυτή δεν είναι η επικρατούσα άποψη αλλά θα πρέπει να είμαστε προετοιμασμένοι ότι τα επόμενα τρίμηνα θα είναι δύσκολα. Οι τιμές της ενέργειας είναι υψηλές και υπάρχει έλλειψη στην προσφορά ενέργειας, κάτι που θα μπορούσε να οδηγήσει σε μείωση της παραγωγής. Η αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών υποχωρεί, πιέζοντας την κατανάλωση και η κατανάλωση είναι το μεγαλύτερο μέρος της οικονομίας.

Ταυτόχρονα, ωστόσο, είναι σημαντικό να αναγνωρίσει κανείς ότι δεν είναι όλα «μαύρα». Είχαμε καλύτερη ανάπτυξη στην Ευρώπη από την αναμενόμενη το πρώτο εξάμηνο και αυτό ισχύει επίσης πάρα πολύ για την Ελλάδα. Στην πραγματικότητα η νότια Ευρώπη τα πήγε πολύ καλύτερα από τη Βόρεια Ευρώπη φέτος, σε μεγάλο βαθμό χάρη σε μία επιτυχή τουριστική σεζόν. Επίσης βλέπουμε μία πολύ ισχυρή

αγορά εργασίας στις περισσότερες Ευρωπαϊκές χώρες με την ανεργία της ευρωζώνης να βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα από την αρχή της νομισματικής ένωσης. Άλλος θετικός παράγων είναι ότι τα μέτρα που υιοθετήθηκαν για την πανδημία, ιδίως το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας , βοηθούν επίσης σε αυτή την περίοδο της ενεργειακής κρίσης.

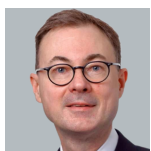
-Συνολικά είσαστε ικανοποιημένος από την Ευρωπαϊκή αντίδραση στον πόλεμο και την ενεργειακή κρίση μέχρι στιγμής; Ασκήθηκε κριτική ότι η αντίδραση δεν ήταν τόσο αποτελεσματική όσο ήταν κατά την πανδημία, ότι η Ευρώπη καθυστερεί και δεν κάνει αρκετά για τους πολίτες της και ότι είναι ο μεγάλος χαμένος αυτού του πολέμου Τι νομίζετε;

Δεν είναι αλήθεια ότι τα κράτη δεν έχουν κάνει αρκετά. Έχουν κάνει πολλά. Αυτή είναι μία διαφορετική κατάσταση από την πανδημία. Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μία απώλεια εισοδήματος , μέσω της επιδείνωσης των όρων εμπορίου, που δεν μπορεί να αντισταθμιστεί. Οι δημοσιονομικές πολιτικές πρέπει να υποστηρίξουν τα ευάλωτα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις αλλά δεν μπορούν να καλύψουν πλήρως τις απώλειες εισοδήματος για όλους. Τα μέτρα πρέπει να είναι στοχευμένα. Η ενεργειακή κρίση πρέπει να αντιμετωπισθεί βασικά σε επίπεδο κρατών. Δεν μπορεί να συνεχιστεί η δημιουργία ταμείων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

- Μπορούν όμως να υιοθετηθούν κοινές πολιτικές.

Αυτό είναι διαφορετικό .Η υιοθέτηση συντονισμένων πολιτικών εξοικονόμησης ενέργειας είναι πράγματι κρίσιμη, καθώς μπορεί να απαλύνει το σοκ για την οικονομία και να διευκολύνει μία αποτελεσματική κατανομή των πόρων. Ο συντονισμός θα μπορούσε να είχε γίνει λίγο νωρίτερα, αλλά γίνεται τώρα. Η Επιτροπή θα παρουσιάσει τις προτάσεις της και όλα τα κράτη κινούνται τώρα λίγο ως πολύ σε παρόμοια κατεύθυνση.

Contacts

[Cédric Crelo](#)

Head of Communications and Chief Spokesperson

+352 260 962 205

c.crelo@esm.europa.eu

[Anabela Reis](#)

Deputy Head of Communications and Deputy Chief Spokesperson

+352 260 962 551

a.reis@esm.europa.eu

[Juliana Dahl](#)

Principal Speechwriter and Principal Spokesperson

+352 260 962 654

j.dahl@esm.europa.eu

[George Matlock](#)

Senior Financial Spokesperson

+352 260 962 232

g.matlock@esm.europa.eu